

Krisztus mellett. Krisztust felvállalni egy lelkeség felvállalását jelenti, amelynek középpontja Krisztus, és amely véleményem szerint mindannyiunknak a hétköznapi életében kellene visszatükröződjön: abban, hogy mennyire szeretjük Istent és mennyire szeretjük embertársainkat.

De ugyanakkor ott van Szent Gergely, a jó pásztor példaképe, aki teljesen a népért, a nyájért adta életét, megszenvedett az örmény népért. És ebben is példakép kellene legyen számukra is. Mi, magyarörmények kevesen vagyunk. Sokan azt mondják, hogy túl kevesen ahhoz, hogy valami is történjen ebben a közösségben. Valóban, kevesen vagyunk, de jaj annak a közösségnek, legyen az egyház, ahol a mennyiség számít. Az örmények Erdélyben sohasem voltak sokan. Sohasem lehettek népegyház. És túlélésük attól függött, hogy mennyire figyeltek egymásra, mennyire segítették egymást, mennyire őrizték ősi hitüket és hagyományaikat, mennyire szolgálták a közösséget, milyen mértékben adták át a megőrzött hagyományt és hitet gyermekeiknek, és ezáltal mennyire szolgálták Istent. Mert Isten szolgálata az embertárs szolgálata, és a közösség elhanyagolása Isten megvetése, hiszen Isten közösségbe teremtette az embert.

Jelenleg újabb Világosító Szent Gergelyekre van szükség. Nem csak papokra, hanem minden jóakarátú emberre, aki szívében viseli az örménymagyarok ügyét. Olyan emberekre, akik teljes lényükkel, szívével és elméjükkel, egész valóságukkal annak szentelik magukat, hogy ez a közösség fennmaradjon, hogy szertartása élő gyakorlat legyen, hogy a gyermekek újra megismerjék az ősi imákat és énekeket. Hiszen Világosító Szent Gergelynek is az lehetett az álma, hogy a nép, amely a Krisztusi fényben megvilágosodott, mint Isten népe fennmaradjon.

Egy örmény népmese szerint a test részei egy alkalommal elhatározták, hogy megakadályozzák a gyomor működését. Mert a gyomor nem tesz mást, mint egyfolytában csak nyel, csak elnyel. És valóban, így is történt. A torok nem nyelt többet, a szív nem pumpált több vért a gyomornak. A gyomor nem kapott semmit. Egy idő után azonban észrevették, hogy önmaguk is elgyengülnek. A toroknak már ereje sem volt arra, hogy nyeljen, a szív éppen csak, hogy dobogott. És rájöttek arra, hogy a gyomor, amely csak emésztett, csak ő tud erőt adni nekik. És a torok újból kezdett nyelni, a szív újból vért pumpálni. És így megélt az egész szervezet.

Mi a mese mondanivalója nekünk, itt és most? Talán annyi, hogy mi, akik itt és az Anyaországban élünk, felvállaljuk Szent Gergely hivatását: mindent megtenni, a lehetőségek és erő szerint, hogy a szeretet ebben a világban uralkodjon, és másodsorban, hogy együtt, összefogással előmozdítsuk ennek a kis közösségnek a fennmaradását. Szent Gergely közbenjárására adja meg a Jóisten mindannyiunknak ezt az erőt és bátorságot.

Ámen.

*Puskás Attila
örmény katolikus érseki helynök,
vikárius*

2004. június 25-27.

Világosító Szent Gergelyre emlékeztünk,
avagy gondolataim a szamosújvári ünnepség kapcsán...

Világosító Szent Gergely az örmény nép apostola. (Ez a szó küldöttet jelent, hírvivőt - aki hírüladja a világnak a Megváltó üzenetét.)

Gergely nevének három jelentése van:

- görög eredetű név, éber pásztor jelent;
- származása alapján „Pártus”-nak (Partew) is nevezték;

- sajátos jelzője a „Világosító” (örményül *Luszarovics*), amely megkülönbözteti őt a keresztény világban ünnepelt szentek között.

Világosító Szent Gergely 260 körül született Örményországban, Caesareában kapott keresztény nevelést, itt házasodott meg, felesége neve Julietta. Két gyermeke született: a későbbi *Szt. Arisztakesz* és *Szt. Verdenesz*.

III. Tiridat királyt 298-ban Gergely állhatatossága győzte meg, amellyel a reá kirótt, kimondhatatlan kínzásokat elviselte a hitéért. 301-ben lett a kereszténység Örményországban államvallás, elsőként a világon.

314-ben a caesareai szinóduson húsz püspök jelenlétében Gergelyt püspökké szentelték, egyben ünnepelték Örményország megtérését. Történeti tény, hogy egyszer elzarándokolt Rómába is, és találkozott Szilveszter pápával.

Gergelynek az IGE fény alakban jelent meg. Amikor a pásztorok megtalálták holttestét a Sabuh-hegy remeteségében, csodálatos fényt árasztott.

Ereklyéi körül számos legenda keletkezett. Biztosan a jobb karja azonosítható, melyet törvényessége jeleként a mindenkori örmény katolikosz őriz.

II. János Pál pápa mondta 2001. szeptember 27-én Ecsmiadzinban, amikor a „Nagy Oltár”-on misézett: „Minden örmény keresztény Jézus Krisztus keresztjére tekint, amely a világ egyetlen reménysége és Örményország igaz világossága és üdvössége. Kedves számotokra a Kereszt, mert tudjátok, hogy benne élet van és nem halál, győzelem és nem vereség.”

Szamosújváron idén június 26-án ünnepeltük az örmény nép apostolát a csodálatosan szép székesegyházban. Magasztos volt ez az ünnep, amelyen megjelent *Dr. Jakubinyi György* érsek úr, gyulafehérvári püspök, örmény apostoli kormányzó. Ő köszöntötte a zsúfolásig megtelt templomban a híveket, akik Erdély és az Anyaország számos városából utaztak ide, hogy részt vegyenek a szertartáson. (Mi a Fővárosi Örmény Önkormányzat képviselőjében vettünk részt a búcsún.)

A szentmisét *Puskás Attila* vikárius úr celebrálta, magyarul és örményül. A szentbeszédben a szeretet fontosságát hangsúlyozta, az egymás iránti megértést, a türelmet.

A szamosújvári kórus az örmény liturgikus énekeket interpretálta, majd *Kirkósa Júlia* szívhez szóló énekét hallgattuk a szentáldozás közben.

Szakács Endre plébános úr az ünnepi szentmise végén megköszönte az adományokat és meghívta a jelenlévőket a plébánián tartandó ünnepi ebédre.

A szentmise után a TÉKA Székházban került sor a *XIII-XIV. század örmény kódexművészete* című vándorkiállítás megnyitására, amelynek anyagát az EÖGYKE elnöke a Gyergyószentmiklósi Örmény Katolikus Plébániának adományozta. A megnyitóra a terem zsúfolásig megtelt. A jelenlévők nagy figyelemmel hallgatták dr. Issekutz Sarolta beszédét, Kátainé Szilvay Ingrid által előadott verset és örmény énekét. Puskás Attila vikárius úr átvette az elnök asszonytól az adományozó okiratot, és meleg szavakkal megköszönte azt.

Végül *Kiss Ferenc* tartott könyvismertetőt a Szamosújvárról nemrég megjelent könyvről.

A kolozsvári televízió interjút készített dr. Issekutz Saroltával, így a nézők Erdély szerte tudomást szerezhettek arról, hogy a közeljövőben Gyergyószentmiklóson, Csíkszépvízen és Csíkszeredán, valamint Erzsébetvárosban is látható lesz ez a szépséges - értékes kiállítás.

A plébánián vidám hangulatban zajlott a szeretetvendégség, ahol örömmel köszöntöttük régi kedves ismerőseinket, akik közül sokan jöttek oda az elnök asszonyhoz kizárólag azért, hogy megköszönjék azt az erkölcsi és anyagi támogatást, amelyet az EÖGYKE és a FŐÖ részéről folyamatosan kapnak.

Itt kell megemlíteni a szamosújvári kiállítás rendezőjét, *Lengyel Marikát* is, aki áldozatos munkával készítette elő a kiállítást, és aki erejét nem kímélve folytatja a régiségek gyűjtését, a temetőben lévő örmény síremlékek gondozását.

Szép nap volt június 26-án. Délelőtt fekete felhők borították be az eget, de a szentmise végére kisütött a nap, ránk mosolygott, amikor átmentünk a kiállítás megnyitójára, és

mosolyogtak az emberek is, akik megtekintették a XIII-XIV századi örmény kódexeket. Mindenki kapott egy emléklapot, amely egy 1318-ban készült örmény Biblia egyik lapja (igen szép színes nyomat formájában). A kiállítás sikerét bizonyítja, hogy 13-16 óra között mintegy 200 ember volt kíváncsi a kiállításra és gyönyörködött a képekben.

Délután ragyogó napsütésben tértünk vissza Kolozsvárra és beszélgetve az egész napi élményekről megállapítottuk, hogy az utóbbi évek legszebb egyházi szertartásán vettünk részt, a Puskás Attila vikárius úr által celebrált mise megérintette a szívünket.

Még egy élményről szeretném tájékoztatni a nyájas olvasót. Ebben Kolozsváron volt részünk. Vacsorameghívást kaptunk *Bálintné Kovács Juliától*, (Armenia Örménymagyar Baráti Társaság elnöke) és párjától, *Venceltől* a Bálint Tibor Kúriába, a KABÁT emlékhelyre. (*KABÁT*: Kolozsvári Alkotók Bálint Tibor Tanyája.) A házban két emlékszobát alakítottak ki, amelyben nemcsak Bálint Tibor író relikviái vannak, hanem a kolozsvári alkotók művei is. A gyönyörű kertben különleges műalkotás idézi *Bálint Tibor* hatalmas művét, az „Új Erdély Trilógiát” Betűkkel ékesített járókövek vezetnek a „Panaszfalhoz” és onnan a „Bábel”-hez, amelyet most fejez be Vencel. (Az „Új Erdély Trilógia” három kötete: I. *Zokogó majom az 1930-as évektől kezdődően Sztálin haláláig írja le az eseményeket*, II. *Zarándoklás a panaszfalhoz a Georghiu Dej korszakot, az üldöztetéseket idézi fel*. III. *Bábel toronyháza a Ceausescu korszakot eleveníti fel megrázó erővel*.) A két éve elhunyt író szellemisége nemcsak könyveiben, hanem a házában, a tárgyaiban, és a most kialakított „Szobor”-ban is fennmarad az utókor számára.

Néhány szó a menüről:

- gyöngyosoros szilvapálinka
- tárkonyos bárányfej leves tüdőgombóccal,
- flekken édespecsenyéből, és kicsontozott csirkecomb, amelyet 24 órán keresztül pácoltak szárazpácban, garníring: petrezselymes újkrumpli, cukorborsóval, sárgaréppal.
- Aki megszomjazott, vörösbort és sört ihatott a finom vacsorához. És nem szabad elfelejteni a nagy szemű fekete cseresznyét sem, amelyet jégbehűtve, szőlőlevél terítéken tettek az asztalra.

Fontos információt is kaptunk: a cseresznyeszárát nem szabad kidobni, megmosva, megszáritva hatásos vesehajtó tea. Elkészítése: forró vízben 15 percig kell áztatni, finom illatú mélyvörös színű teát nyerünk belőle. Az adag: 1 pohár teához 2-3 csipetnyi cseresznyeszár.

A vacsorát a kertben, a lebukó nap sugarainál, jó hangulatú beszélgetés közben fogyasztottuk el. Sokan voltunk: a FŐÖ küldöttség (7 fő), Puskás Attila vikárius úr, *Sebesi Karen Attila* a Magyarörmények Romániai Szövetsége elnöke, *Dr. Tóthfalussy Veress Éva* egyetemi adjunktus és a házigazdák.

11 órakor Julika a következő anekdotával örvendeztetett meg bennünket: (ne vegyük célzásra) „A háziasszony szól a férjének: Fiam, hozd be azt a gyógyszert, amit 5 perccel lefekvés előtt szoktam bevenni.”

Nagy nevetések közben köszöntük meg a szíveslátást. A kivilágított Kolozsváron keresztül éjfélre hazaértünk szálláshelyünkre, a Bethlen Kata Vendégházba.

Minden jó, ha a vége jó! Nagy örömmre szolgált, amikor Kolozsvárott, a Szt. Mihály templom előtt álló kedves alkotást, a Mátyás Király szobrot megláttam, mert az évek óta csúfoskodó „ásatás” (egy nagy gödör) végre eltűnt. A józan ész diadalmaskodott egy bomlott agyú polgármester romboló szándéka fölött, helyreállították a burkolatot, és közvetlen közélről lehet gyönyörködni Mátyás fenséges alakjában-arcában, a melléalakok szépséges kidolgozású ruháiban, a történelmi magyar múltat ábrázoló szoborban. Eltűntették a talpazatot borító firkákat is (csupán hátul látszik egy ákom-bákom), most már csak azt a pár követ kell kijavítani, amely feltehetően az időjárás viszontagságai következtében vált le a helyéről.

Múlt héten lezajlottak Romániában a választások. Bízom benne, hogy az elmúlt évek tébolya után józanabb városvezetés következik, és a manipulált agyú emberek rájönnek, hogy csak együtt, békességben lehet Kincses Kolozsvár értékeit, szépségét megőrizni utódaink számára.

*Csikszentgyörgyi-Ficus Margit
fővárosi örmény képviselő, XII. kerületi örmény elnök*

Gyulai Líviusz kiállítása a Várnegyed Galériában

Megnyitása óta immár második alkalommal ad otthont rangos kiállításnak a Várnegyed Galéria. Ezúttal, egészen június 24-ig Gyulai Líviusz Kossuth-díjas grafikusművész megkapó tárlatában gyönyörködhetnek a művészetbarát polgárok.

A kiállítás megnyitóján Berecz András mesemondó, népdalénekes ízesen előadott tanulságos történeteivel, és népdalokkal gondoskodott a jó hangulatról, majd dr. Nagy Gábor Tamás polgármester üdvözölte a résztvevőket.

Az érdeklődők nagy száma, a zsúfolásig megtelt termek is azt jelzik, hogy jó döntés volt létrehozni saját galériánkat - kezdte köszöntőjét a polgármester. Külön öröm, hogy a galérianyitói kiállításához hasonlóan ezúttal is színvonalas, érdekes és fontos tárlatot sikerült összeállítani. A kiállítás megnyitását igyekeztünk úgy időzíteni, hogy az szervesen kapcsolódjon az önkormányzat könyvünnepi rendezvényéhez, ezzel kapcsolva össze a magyar irodalmat és képzőművészetet.

Március 15. óta - ekkor vehette át a régóta kiérdemelt Kossuth díjat - a mostani tárlat Gyulai Líviusz első kiállítása. Személyében olyan művészt köszönhetünk, aki könyvillusztrációival, grafikáival az általa ékesített könyvek íróival egyenértékű alkotásokat hozott és hoz létre ma is. Ámulatra méltó az a sokszínűség, ami olyannyira jellemzi művészetét. Rajzai az illusztrált könyvek stílusában szólalnak meg, mégsem egyszerű másolatai, vizuális kiterjesztései a papírra vetett gondolatoknak, mert képesek valami egyedi pluszt, valami finom eltérést megfogalmazni. Ebben a többletben érhető tetten a művész egyedi látásmódja, a szövegen túlmutató hitvallása.

Antall István a Magyar Rádió szerkesztője a folyamatos jövőidő adekvát hírnökeként jellemezte Gyulai Líviuszt:

- Ami mögötte van, az is lesz majd. Amit elvégzett, és ahogy: abból lesz az új hullám. Mert a műveletlenség, a tájékozatlanság, az igénytelenség nem lehet a magyar képzőművészet, a magyar szellemi élet hosszú távú programja. A táblakép festészet, az önálló grafikai lapok, klasszikus technikák nem haltak meg, bár folyamatosan temetik őket. Temetik azok, akik az ötletet, a gesztust, a tárgyat, s a kiegészítőket fontosabbnak vélik, mint a mindent túlélő gondolatot, s a költészetet csak szitokszóként használják.

Kérdéseket föltenni, kételkedni kötelesség, meghaladni elődeinket és, önmagunkat is akár, szép ambíció, de meghaladni, és nem elpusztítani. Tovább építeni, és nem megsemmisíteni. A „romboljatok, hogy építhessetek” kassági jelszavát szerencsére a nagy teoretikus sem vette komolyan, s vénségére versfüzérben tisztelgett az előtt a festészet előtt, amelyet újító gőgjében egykor talán lenézett. Az ember természete ez: harap egyet a tudás fájának gyümölcséből, aztán Isten előtt is a múzsára keni mondván, hogy az csábított el, s nem a kíváncsiság.

Líviusznak azonban egészen más a módszere. A haragvó Istent asztalhoz ülteti, önt neki egy pohár soproni vöröset, azután még egyet, sőt talán még egyet, és közben elbeszélget vele. Együtt majszolgatják a tudás almáját, egy harapás neked, egy harapás nekem, a csutkát is meg lehet enni, csak a magot ne harapjátok ketté. Marad a vékonyka szár, a vonalnyi jelzés, amivel aztán el lehet játszogatni. Eszi az almát Líviusz, nem kóstolgatja, sőt talán lekvárt is